

El temps i l'experiència creadora

El temps forma part d'aquells conceptes que tots creiem que sabem què volen dir quan els pronunciem o els sentim, però que ens posen en un compromís si algú ens demana que els expliquem. Aquesta idea, des que la va formular sant Agustí, s'ha repetit mil vegades, i ja és un tòpic. Un tòpic que aguanta ferm el pas dels segles. Tanmateix, els habitants del segle xx tenim una sensació: que la nostra època ha vist l'acceleració del temps, la percepció que tot va molt més de pressa (començant per la nostra vida que, malgrat que s'allarga, sembla haver perdut els seus temps morts). I que aquest ritme és creixent. Per tant, que ningú no sap fins on podem arribar. A la vegada ningú no dubta que aquesta acceleració –funció de la velocitat i del temps– comença a tenir conseqüències manifestes sobre la pròpia bèstia humana i sobre la cultura. Una cultura que, per exemple, té prohibit el tedi, una de les poques formes empíricament demostrades de frenar una mica el temps.

Corre la sensació que la vida es comprimeix. I creix el neguit per emmagatzemar, és a dir, per guardar i acumular, en un moment en què una enciclopèdia cap en un disquet. Tot són exercicis per autoconvèncer-se que tot el que hem fet és important i paga la pena que sigui guardat. La memòria de les generacions passades ens ha arribat a petites dosis, perquè era poc el que es conservava i era fi el sedàs de la història. Què faran les generacions futures amb l'herència massiva que els donarem? Faran una nova tria? O acceptaran les jerarquies establertes per nosaltres?

De la filosofia a la física, les vies d'aproximació al concepte de temps són moltes. Del temps psicològic al temps cronometrat, les experiències del temps són inacabables i, sovint, intransferibles. Hi ha, finalment, una última instància de consciència del temps que cadascú té i que difícilment és comparable o compartible. I tanmateix tota la nostra vida transcorre en conflicte amb l'espai i amb el temps. A l'experiència contemporània del temps, s'hi pot accedir de moltes maneres: les diferents disciplines del saber concernides han estat convocades a l'exposició «Art i temps». Però per sobre de tot el que s'ha fet és donar la paraula als artistes. Demanar als artistes l'expressió de la seva experiència del temps. Naturalment, no podia faltar a la cita la música: la seva textura, en definitiva, és el temps. Jugar a disposar en el temps les notes musicals és la seva feina. Per això la curta vida d'una partitura –que va del començament a la fi sense deturar-se– ha estat sempre una imatge de la mateixa vida humana.

Aquest exercici sobre el temps va ser l'exposició que va reobrir el Centre Georges Pompidou a començament d'any, després de les obres de reforma. Des que el CCCB va néixer, el 1994, hem fet, sovint, camí junts. Daniel Soutif ha liderat aquest projecte que arriba Barcelona rellegit després de l'experiència de les dues vides viscudes: a París i a Roma. El temps no deixa espai per a la repetició. «Art i Temps» és una altra encarnació d'una mateixa exposició. I també la promesa que la relació entre el Centre Georges Pompidou i el CCCB està destinada a tenir vida llarga. Amb permís del temps.